

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-40/20-C

Název	Základní škola Máj II, M. Chlajna 23, České Budějovice
Sídlo	M. Chlajna 23, 370 05 České Budějovice
E-mail	kancelar@zsmaj2.cz
IČ	00581551
Identifikátor	600057348
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Marie Nedvědová
Zřizovatel	Statutární město České Budějovice
Místo inspekční činnosti	M. Chlajna 23, 370 05 České Budějovice
Termín inspekční činnosti	20. 1. 2020 – 23. 1. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Máj II, M. Chlajna 23, České Budějovice (dále škola) vykonává činnost základní školy a školní družiny. K termínu inspekční činnosti navštěvovalo školu 452 žáků ve 23 třídách, z toho v pěti třídách prvního stupně pro mimořádně nadané, školní družinu

159 účastníků v šesti odděleních. Subjekt je fakultní školou, která se zaměřuje na vzdělávání mimořádně nadaných žáků a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy tvoří ředitelka a její dvě zástupkyně, další pedagogičtí pracovníci jsou zapojeni do řízení jako předsedové metodických sdružení a předmětových komisí. Škola při vzdělávání vychází ze srozumitelné vize s cílem podporovat všestranný a zároveň individuální rozvoj žáků. Daří se jí naplňovat realistický dlouhodobý plán rozvoje zejména v oblasti materiální, zájmového vzdělávání a podpory mezilidských vztahů či motivace žáků k účasti v soutěžích. Škola má stanovenou strategii podpory žáků mimořádně nadaných, pravidelné vyhodnocování vytyčených cílů a jejich následná korekce je funkční. V oblasti řízení školy je přínosné vytváření vstřícné pracovní atmosféry a dobře nastavený systém pravidel s racionálním rozdělením pravomocí. Méně pozornosti bylo věnováno důslednějšímu pedagogickému vedení školy. Ředitelka školy průběžně sleduje kvalitu výuky v rámci čtené hospitační činnosti, závěry z ní však nejsou vždy efektivní a poskytování zpětné vazby pedagogům není systematické. Rovněž nastavení opatření učiněných na základě hospitací či jejich následné vyhodnocení není zcela důsledné. Oblast aktivizujících metod a forem práce, diferenciací vzdělávacích cílů a formativního hodnocení není účelně podporována ani na úrovni metodických sdružení, což se částečně projevilo ve sledované výuce. Nedostatky se vyskytly rovněž v oblasti sledování souladu některých vyučovaných témat s rámcovým vzdělávacím programem pro základní školu. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se škole nedaří optimálně implementovat učivo vztahující se k očekávaným výstupům v oblasti etické výchovy a finanční gramotnosti a části podoblasti Lidé a čas.

Pedagogický sbor je sice plně kvalifikovaný, ale některé hodiny vyučované vyučujícími bez oborové specializace vykazovaly didaktické i věcné nedostatky. Přínosné pro rozvoj pedagogických kompetencí začínající učitelky bylo přidělení uvádějícího učitele. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánováno v souladu s potřebami školy a ve spolupráci s vyučujícími, reflektuje zejména potřebu vzdělávání učitelů v oblasti inkluze a cizích jazyků. Chybí systematictější zaměření na širší uplatňování inovativních metod a forem práce.

Rekonstruované odborné učebny spolu s modernizovanými učebními pomůckami odrážejí úzkou spolupráci se zřizovatelem a posilují kvalitu výuky. Vybavení učeben zaměřené na příslušnou vzdělávací oblast spolu s estetickou úpravou prostor vytváří velmi podnětné prostředí. Pro výuku výtvarné výchovy ovšem chybí odborná učebna, menší samostatná místnost pro výuku hudební výchovy je využívána jen částečně. Klidné prostředí samostatné budovy tzv. Domečku s umístěnými převážně prvními třídami usnadňuje adaptaci žáků při přechodu z mateřských škol.

Vzdělávání ve školní družině probíhá v podnětně vyzdobených samostatných prostorách s potřebným zázemím a vybavením pro zájmové vzdělávání. Na posílení bezpečnosti žáků v rámci prevence úrazů se významně podílí zapojení školy do projektu Stop úrazům.

K efektivitě vzdělávání přispívá živá spolupráce školy s Jihočeskou univerzitou. Environmentální výchova je podporována spoluprací s regionálními zoologickými zahradami či ekologickými sdruženími. Zapojení žáků do chodu školy prostřednictvím školního parlamentu se nejvýrazněji projevuje při navrhování konkrétních ekologických aktivit prováděných na rozsáhlém školním pozemku. Zájem žáků o technické obory a ekologické myšlení významně rozvíjí také spolupráce s ČVUT v rámci rozvoje

energetické gramotnosti. Důraz je kladen na spolupráci se zákonnými zástupci, spolek rodičů a přátel školy se aktivně zapojuje do řady společných akcí. Osvědčená spolupráce s hokejovým centrem dlouhodobě napomáhá zvyšovat fyzickou zdatnost žáků. V rámci vzdělávání mimořádně nadaných žáků je přínosná spolupráce s Mensou, se školami podobného zaměření a se specialisty na rozvoj nadaných žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací cíle výuky vycházely zejména ze školních vzdělávacích programů, v menší míře byly zohledňovány žákovské znalosti a dovednosti. Převažující přátelská atmosféra, dobré pracovní návyky ve výuce i zájmovém vzdělávání a živý zájem o nové poznatky zejména u mimořádně nadaných žáků podporovaly efektivní výuku. Zadané úkoly rozvíjely většinou vědomostní, dovednostní a výkonnostní složky vzdělávacích cílů, méně byly zaměřené na postojové oblasti učení. Individualizace a vnitřní diferenciacce učiva nebyla uplatňována v plném rozsahu a tím byl snižován zájem některých žáků o průběh výuky. Některé hodiny nebyly dobře didakticky zvládnuty, a proto části žáků nebylo umožněno dostatečně využít svůj vzdělávací potenciál. Nedostatky se objevily též v organizaci jednotlivých činností v řadě sledovaných hodin nezaměřených na nadané žáky, a to především na prvním stupni. V závěru hodin nebyl často věnován potřebný časový prostor shrnutí nového učiva ani účelnému zhodnocení průběhu hodiny, což se promítalo do nižší míry zájmu části žáků o osobní vzdělávací pokrok.

Ve sledovaných hodinách výrazně převažovala frontální výuka doplněná snahou o aktivizaci žáků prostřednictvím diskuze, v některých případech i obohacená o zdařilou samostatnou práci žáků. Ti na podněty vyučujících zpravidla dobře reagovali a většinou jim byla poskytována vhodná průběžná zpětná vazba. V hodinách cizích jazyků vyučující primárně nepoužívaly cílový jazyk, žáci většinou zůstávali pasivní, s nízkou podporou komunikativních kompetencí. Důraz byl kladen především na osvojování slovní zásoby a gramatiky. Poznatky z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byly ve výuce uplatňovány jen některými učiteli, například při propojování poznatků v rámci mezipředmětových vztahů na prvním stupni. Minimální pestrost nabízených forem a metod práce s žáky omezovala dosahování vzdělávacích cílů a snižovala účinnou motivaci části žáků k učení.

Uplatňování efektivní podpory kritického myšlení, vyvozování a zdůvodňování řešení, hledání souvislostí učební látky s reálnými situacemi, zařazování prožitkového či problémového učení se ve výuce objevovalo sporadicky a jen ve třídách pro mimořádně nadané žáky. U některých žáků tím byla omezována účinnost dosahování kompetencí. Efektivní využití potenciálu nadaných žáků přinášely vhodně volené didaktické hry. Mimořádně nadaní žáci byli podporováni také v samostatném vyhledávání informací a jejich třídění a v soutěživosti. Pozitivní vliv na účinnost těchto aktivit má navýšený počet dělených hodin. Metody a formy práce podporující aktivní přístup k učení, především práce ve dvojici či skupinová práce, byly ve třídách mimořádně nadaných částečně uplatňovány, ale pouze ojedinele podporovaly možnosti hlubší spolupráce žáků a systematického samostatného zkoumání.

Ve většině hodin přírodních věd i v řadě hodin na prvním stupni mělo dostatečné využívání názornosti a informačních a komunikačních technologií pozitivní dopad na podporu přírodovědné gramotnosti. Osvojování učiva často napomáhalo zařazování pokusů se snahou vyučujících vést žáky k odvozování vlastností a vztahů. V hodinách matematiky se dařilo žáky výrazněji směřovat k důkladnějšímu upevnování vědomostí prostřednictvím důkladného procvičování a někdy i herními činnostmi. Pozitivem je zařazování

projektových dnů, kde mají žáci možnost propojit své vědomosti a dovednosti se situacemi z reálného života a rozvíjet svůj tvůrčí potenciál. Pro podporu aktivního čtenářství jsou do výuky literární výchovy efektivně zařazovány čtenářské dílny ve všech třídách prvního stupně. Výrazně se obnovil knižní fond žákovské knihovny a v některých třídách začaly vznikat knihovničky. V rámci podpory nadaných nebo motivovaných žáků probíhá činnost čtenářského klubu. Oblast Umění a kultura je rozvíjena především v předmětech hudební a výtvarná výchova, ale i v rámci činnosti školní družiny. Podporuje ji i činnost keramických kroužků při škole a návštěvy kulturních představení. Do sledované výuky hudební výchovy na prvním stupni se negativně promítla chybějící oborová specializace pedagoga, který nedokázal dostatečně využít soubor schopností nadaných žáků.

Oblasti společného vzdělávání se škola intenzivně věnuje, ve výuce preferuje rovný přístup ke vzdělávání všech žáků a vytváří adekvátní podmínky pro jejich rychlou adaptaci v žákovských kolektivech s pozitivním vlivem na minimalizaci vnímání jinakosti. Kooperace vyučujících s asistentkami pedagoga ve sledovaných hodinách posilovala oblast sociální gramotnosti všech žáků ve třídách a měla kladný dopad na vzdělávací výsledky většiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Při vzdělávání ve školní družině je kladen důraz na pravidelný pobyt venku, využívána je školní zahrada i školní hřiště. Aktuálně v rámci prevence nežádoucích jevů škola nabízí žákům bohatý výběr z 27 zájmových kroužků s pestrým zaměřením včetně osmi kroužků podporující rozvoj mimořádně nadaných žáků, mimo jiné v oblasti anglického a německého jazyka s přípravou na získání certifikátů. Celkově převažuje tělovýchovné zaměření, pozitivem je i podchycení zájmu žáků o badatelskou činnost v přírodovědných kroužcích nebo rozvoj manuální zručnosti a tvořivosti v tak zvané lego učebně.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování úrovně dosažených výsledků používá škola v souladu s pravidly hodnocení obsaženými ve školním řádu zejména standardní interní hodnoticí nástroje, doplňkově je využívána i externí evaluace. Dosahované výsledky na úrovni tříd i jednotlivců jsou průběžně sledovány v rámci jednání pedagogických rad, převažuje však sumarizace nad analýzou výsledků a nastavením účinných opatření. Vyučující sdílejí poznatky o výsledcích žáků v rámci metodických sdružení, ale práce s nimi má jen informativní charakter. Ne vždy se škole daří přijímat včasná a účinná opatření u žáků ohrožených školním neúspěchem. Přesto podíl neprospívajících žáků ve školním roce 2018/2019 byl na relativně nízké úrovni a dosahoval 4,4 % z celkového počtu žáků.

U prospěchově slabších žáků se osvědčilo doučování nad rámec běžné výuky. Škola motivuje žáky k učení a pozitivním postojům ke škole udělováním pochval a zapojením do školních kol předmětových soutěží a olympiád. Vybraní žáci dosahují v poměrně vysoké míře úspěchů na krajské úrovni zejména v přírodovědných, jazykových soutěžích, na republikové úrovni v informatických a na logiku zaměřených soutěžích. Výsledky žáků školy v biologické olympiádě obstojí ve srovnání s výsledky gymnaziálních žáků.

Neúčast žáků na vyučování je ve srovnání s celorepublikovým průměrem vyšší, a ovlivňuje tak negativně osvojování poznatků. Ve školním roce 2018/2019 činil průměrný počet zameškaných hodin 146,9 na žáka za obě pololetí. Výskyt neomluvené absence je nízký a je způsoben jen malým počtem žáků. Výchovné problémy jsou řešeny třídními učiteli, případně výchovnou poradkyní spolu se zákonnými zástupci žáků. Četnost snížených stupňů z chování, stejně jako kázeňských opatření je nízká.

Škola také systematicky sleduje úspěšnost žáků u přijímacích zkoušek na střední školy, vede žáky k realistickému zhodnocení vlastních předpokladů a zodpovědnému výběru budoucí profese na základě poskytování komplexních informací o možnostech navazujícího studia podávaných zákonným zástupcům. V jednotných přijímacích zkouškách na osmiletá gymnázia v roce 2019 dosáhli žáci výrazně nadprůměrných výsledků v českém jazyce, v matematice navíc i ve srovnání se šestiletými gymnázii. Výsledky žáků školy v přijímacích testech na čtyřletá gymnázia z českého jazyka a matematiky byly v celorepublikovém srovnání podprůměrné. To dokladuje, že na pozitivních výsledcích školy se významně podílejí mimořádně nadaní žáci, kteří většinou školu opouštějí kvůli studiu na osmiletém gymnáziu.

Výsledky vzdělávání škola průběžně prezentuje v prostorách školy, na svých webových stránkách a v místním tisku. V případě zhoršeného chování či vysokých absencí škola realizuje jednání se zákonnými zástupci se zřejmou snahou vysoké absenci zamezit, či ji snižovat. Škola aktivně vyhledává rizika a úzce spolupracuje i s externími odborníky. Tím se jí postupně daří snižovat četnost výskytu i míru negativních dopadů na průběh a výsledky vzdělávání. Pravidelné poskytování informací napomáhá žákům i jejich zákonným zástupcům získat objektivní pohled na vzdělávací pokroky, dochází k posilování motivace většiny žáků k další práci a zákonným zástupcům je tak usnadňována spoluúčast na vzdělávacím procesu.

Účinnost poskytování služeb školní prevence v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství pozitivně ovlivňuje těsná spolupráce vedení, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence, speciální pedagožky a třídních učitelů. Tím jsou usnadněny procesy vyhledávání a identifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, které probíhají průběžně na základě speciálně pedagogické i obecně pedagogické diagnostiky. Výsledky jsou přiměřeně analyzovány s navazujícím přijímáním většinou vhodných opatření. Individuální vzdělávací plány jsou pravidelně kontrolovány z hlediska jejich efektivity a v případě potřeby se upravují či doplňují. Nedostatky se objevily v implementaci přijatých opatření i úprav do výuky. Při závažnějších obtížích je iniciováno vyšetření v příslušném školském poradenském zařízení, čímž škola většinou dobře navazuje na oblast prevence vzniku rizikového chování žáků a vyšší školní neúspěšnosti. Strategie prevence rizikového chování umožňuje aktivní depistáž s racionálním vyhodnocováním rizik a návazným zařazováním preventivních programů. Ty reflektují potřeby všech aktérů vzdělávání, mají pozitivní vliv na vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem i na snižování závažnosti již existujících rizikových jevů.

Závěry

Vývoj školy

- Průběžně se zlepšují materiální podmínky včetně estetického prostředí.
- Zlepšila se bezpečnost školy elektronickým zabezpečením a zřízením pozice vrátného.
- Došlo k poklesu počtu mimořádně nadaných žáků. Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zůstává obdobný.
- Došlo k navýšení počtu zájmových kroužků.

Silné stránky

- Systematická podpora mimořádně nadaných žáků podstatně zvyšuje efektivitu rozvoje jejich vzdělávacího potenciálu i úspěšnost ve vědomostních soutěžích na krajské i celostátní úrovni.
- Nadstandardně pestrá nabídka zájmových kroužků spolu s velmi dobrými materiálními podmínkami významně přispívají k dosahování klíčových kompetencí žáků a napomáhají prevenci rizikového chování.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Chybí častější zařazování efektivních inovativních metod a forem vzdělávání, využívající zejména diferenciaci vzdělávacích cílů a formativní hodnocení. Důsledkem je omezení všestranného rozvoje žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Do výuky důsledně zařazovat učivo stanovené školním vzdělávacím programem.
- V pedagogickém vedení školy se zaměřit na důsledné uplatňování efektivních metod a forem výuky.
- Více využívat diferenciaci učiva vzhledem ke skladbě žáků ve třídě včetně žáků nadaných, se speciálními vzdělávacími potřebami i ohrožených školním neúspěchem.
- Pracovat systematicky v metodických sdruženích na zkvalitnění spolupráce směřující k hlubší analýze výsledků a uplatňování aktivizujících metod a forem práce.
- Podpořit ve větší míře další vzdělávání pedagogů s následným uplatňováním poznatků a pedagogických dovedností ve výuce.
- Cíle výuky ve větší míře směřovat k postojovým a kreativním složkám učení s adekvátním využíváním názorných pomůcek.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola porozumění“, platnost 1. 9. 2017
2. Školní vzdělávací program školní družiny, poslední aktualizace s účinností od 1. 9. 2018
3. Školní řád základní školy, účinnost 1. 9. 2018
4. Vnitřní řád školní družiny ze dne 31. 8. 2018 s účinností od 1. 9. 2018
5. Dlouhodobý plán 2018-2024
6. Výroční zprávy 2017/2018, 2018/2019
7. Tematické plány (výběr)
8. Záznamy z jednání předmětových komisí 2018-2020
9. Rozvrhy učitelů a tříd
10. Záznamy metodických sdružení 2018-2020
11. Záznamy pedagogických rad 2018-2020
12. Záznamy hospitační činnosti
13. Potvrzení ve funkci ředitelky školy, platnost 1. 8. 2018
14. Zřizovací listina ze dne 3. 12. 1992, platnost 1. 1. 1993

15. Plán DVPP 2018/2019
16. Rozhodnutí ředitelky o přijetí k základnímu vzdělávání
17. Dokumentace výchovného poradenství

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D., školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu	Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D. v. r.
Mgr. Hana Bezděková, školní inspektorka	Mgr. Hana Bezděková v. r.
PhDr. Aranka Fořtová, školní inspektorka	PhDr. Aranka Fořtová v. r.
Mgr. Ludmila Hadravová, školní inspektorka	Mgr. Ludmila Hadravová v. r.
Mgr. Bc. Regina Mihulová, školní inspektorka	Mgr. Bc. Regina Mihulová v. r.
Bc. Marie Řežábková, kontrolní pracovnice	Bc. Marie Řežábková v. r.

V Českých Budějovicích 19. 2. 2020

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Marie Nedvědová, ředitelka školy	PaedDr. Marie Nedvědová v. r.
--	-------------------------------

V Českých Budějovicích 3. 3. 2020